

Veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

I. OTSUSTUS

Lähtudes veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotlusest, arvestades KeHJS § 6 lõike 2 punkti 18, § 9 lõiget 1, § 11 lõikeid 2, 2², 2³, 4, 8 ja 8¹, § 12 lõige 1¹ punkti 1, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõiget 1, § 11 punkti 7 ja keskkonnaministri 16.08.2017 määrust nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ otsustab Keskkonnaamet:

- 1. Jätta algatamata keskkonnamõju hindamine Riigimetsa Majandamise Keskuse veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotluse menetluse raames.**
- 2. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud, samuti kavandatava tegevuse erisused ja keskkonnameetmed muidu ilmned võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks.**

II. ASJAOLUD

Riigimetsa Majandamise Keskus (registrikood 70004459, aadress Lääne-Viru maakond, Haljala vald, Sagadi küla, Mõisa/3, 45403, edaspidi *taotleja*) esitas Keskkonnaametile 04.11.2025 veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotluse (edaspidi *taotlus*), mis on registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis 04.11.2025 kirja nr DM-134217-1 all. Nõuetekohane taotlus on esitatud 05.11.2025 (registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis 05.11.2025 kirja nr DM-134217-2 all).

Keskkonnaamet kontrollis taotluse vastavust nõuetele ning pidas täiendatud taotlust piisavaks veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotluse menetluse algatamiseks.

Taotletav tegevus (Ahtama jõe kudealade parandamine ja jõesängi mitmekesistamine, mille käigus süvendatakse veekogu 140 m³ ja paigutatakse tahkeid aineid veekogusse 228 m³) ei ole keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6 lg 1 kohaselt olulise keskkonnamõjuga tegevus. Keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) vajalikkuse eelhinnang tuleb Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi *määrus nr 224*) § 11 p 7 kohaselt anda veekogu süvendamisele mahust alates 100 m³.

KeHJS § 6 lg 2 p 18, määruse nr 224 § 1 lg 1 ja § 11 p 7, KeHJS § 6¹ lg 3 ja § 11 lg-te 2 ja 4 kohaselt peab loa andja andma eelhinnangu selle kohta, kas planeeritav tegevus on olulise keskkonnamõjuga tegevus (veekogu süvendamine) ning kaaluma KMH algatamise vajalikkust. Seega tuleb anda eelhinnang, kuna süvendatakse Ahtama jõge mahus 140 m³.

KeHJS § 11 lg 2 kohaselt vaatab otsustaja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse KMH algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lg-s 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 6¹ lg-s 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 9 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, VeeS § 198 lg 2 kohaselt on antud juhul otsustaja Keskkonnaamet KeHJS tähenduses.

KeHJS § 11 lg 2³ järgi KMH vajalikkus otsustatakse, lähtudes eelhinnangust ja asjaomase asutuse seisukohast.

III. EELHINNANG

KeHJS § 6¹ lg 3 järgi annab Keskkonnaamet eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust. Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 61 lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ (edaspidi *määrus nr 31*).

1. Kavandatav tegevus

Veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotlus esitati Rapla maakonnas Rapla vallas Nõmmküla, Metsküla ja Loe külades ja Märjamaa vallas Mõisamaa külas Ahtama jõe süvendamiseks ja tahke aine paigutamiseks veekogusse. Tööde eesmärk on Ahtama jõe kudealade parandamine ja jõesäangi mitmekesistamine.

1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Kavandatava tegevuse eesmärk on parendada Ahtama jõe (EELIS kood VEE1111500) ökoloogilist seisundit ja kalade kudemistingimusi, rajades kudepadjandid ning mitmekesistades voolusäangi kivide ja puutüvedega. Kudealade parendamiseks ja jõesäangi mitmekesistamiseks nähakse ette puude raie, kudepadjandite rajamine ja suurte kivide ja puutüvede paigutamine veekogusse.

Ahtama jõe süvendatakse mahus kuni 140 m³ ja veekogusse paigaldatakse tahkeid aineid kokku 228 m³.

1.2. Tegevuse seostest asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Kavandatava tegevusega seonduv järgmised strateegilised arengudokumendid on järgmised:

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava (kinnitatud Keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 357 „Veemajanduskavad ja meetmeprogramm lisadega“ (2022-2027))¹

- Eestis on moodustatud veemajanduskavad Lääne-Eesti vesikonnale, Ida-Eesti vesikonnale ja Koiva vesikonnale.

¹ Internetist kättesaadav: <https://kliimaministeerium.ee/veemajanduskavad-2022-2027>.

- Vesikonna veemajanduskava koostamisel lähtuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu veepoliitika raamdirektiivis (2000/60/EÜ) ja veeseaduses sätestatud eesmärkidest ning nõuetest.

- Veepoliitika raamdirektiiv seab veekaitse põhieesmärgiks kõikide vete hea seisundi saavutamise. Selle eesmärgi saavutamiseks rakendatakse valgalapõhise veemajanduse põhimõtteid, mille osaks oli ka veemajanduskavade koostamine.

Kavandatav tegevus on otseselt seotud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas käsitletud vooluveekogumiga Ahtama (kood 1111500_1). Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas on Ahtama seisund hinnatud kesiseks. Vooluveekogumi kesise seisundi peamiseks põhjuseks on kraavitamine, väike vooluhulk, koprapaisud ja hindamissüsteemi puudulikkus.

Veemajanduskomisjonile esitatud seletuskirja lisatabel Eesti pinnaveekogumite seisundi 2024. a vahehindangu kohta „Eesti pinnaveekogumite seisundi 2024. aasta ajakohastatud vahehindang“² kohaselt oli Ahtama koondseisund 2024. aastal kesine. Kesise seisundi mittehea seisundi põhjuseks varasemast kraavitamine, õgvendamine, väike vooluhulk ja hindamissüsteemi puudulikkus Keskkonnaameti hinnangul aitavad tehtavad tööd parandada Ahtama jõe seisundit.

Kavandatav tegevus jääb valdaval osal Rapla valla haldusterritooriumile, mille üldplaneering on veel koostamisel. Haldusreformi eelselt asus projektiala endise Raikküla valla haldusterritooriumil, mille üldplaneering kehtestati Raikküla Vallavolikogu 17.06.2002 määrusega 63. Üldplaneeringus ei ole antud projektiala ja tegevuste osas suuniseid ette nähtud. Samuti ei ole üldplaneeringuga antud projektiala piirkonnas ette nähtud planeeritavaid tegevusi. Seega ei ole Ahtama jõe kudealade parendamine vastuolus Raikküla valla üldplaneeringuga.

Jõe suue jääb Märjamaa valla haldusalale ning üldplaneeringus³ ei ole käesoleva projektiga kavandatavaid tegevusi käsitletud (arvestades planeeringu vanust ja kavandatava tegevuse mastaapi, ei saa selle kajastumist planeeringutes ka eeldada). Põhijoonise järgi asub Ahtama jõe suue rohevõrgusiku alal.

1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarad, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamisest

Tegevus on kavandatud avalikus veekogus. Kavandatava tegevusega olulist maakasutuse muutust ei toimu, kuna materjal paigutatakse olemasolevasse jõesängi.

Kavandatava tegevus toimub Ahtama jões ning ehitustööde käigus eemaldatakse veekogus ligikaudu 140 m³ pinnast, mis paigutatakse vooluveekogu kallastele või viiakse ära maaomanikuga kokkulepitud asukohta. Väljakaevatud suuremad kivid/paekivi tükid asetada parendatavasse jõelõiku tagasi.

Projektiga ei nähta ette maavarade kaevandamist. Kudepadjandite rajamisel kasutatakse sõelutud looduslikku kruusa, mis pärineb karjäärist.

² Internetis kättesaadav: <https://keskkonnaportaal.ee/et/teemad/vesi/pinnavesi/pinnaveekogumite-seisundiinfo>.

³ [Üldplaneering | Märjamaa vald](#).

Projektiga nähakse ette kudepadjandite rajamiseks veekogu süvendamist mahus 140 m³ ning veekoguse paigutatakse tagasi (veerised, kivid ning puutüved) kokku ca 228 m³ tahkeid aineid. Veekogu ei paisutata ega vett ei juhita mujale.

Kavandatud tegevus toimub jõesängis, eesmärgiga muuta sealse elupaiga seisundit paremaks. Käesoleva projektiga ei nähta ette loomastiku ega taimestiku kasutamist. Projektiga nähakse ette üksikute puude raiet vooluveekogu kaldal eesmärgiga võimaldada parendustegevusi jõe sängis.

1.4. Tegevuse energiakasutusest

Kavandatud tegevuse elluviimisel käigus kasutatakse tööde teostamiseks tavalisi ehitusmasinaid ja tööriistu ning materjale.

Peamine kavandatud tegevusega kaasnev energiakasutus on seotud ehitusmasinate ja -seadmete käitamisega. Veekogu süvendamiseks, tahkete ainete uputamiseks, kivide paigutamiseks veekokku ja pinnase äraveoks kasutatakse rasketehnikat nagu kallurautod, traktorid, ekskavaator ja muu tehnika. Materjalide ja seadmete transport projektialale ja sealt ära nõuab kütust ja energiat, mis peaauglikult sõltub tööde kestvusest. Energiakasutuse intensiivsus ei erine tavalisest ehitustegevusest.

1.5. Tegevusega kaasnevatest teguritest, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Valguse, soojuse, kiirguse, vibratsiooni ja lõhna reostust süvendamisega ja tahkete ainete paigutamise vett ei kaasne. Tööde perioodil kaasneb ajutine müra ja ajutine õhusaastus masinate heitgaaside näol. Masinatega töötamisel tekkival heitgaasidel, müral ei ole tööde asukohas keskkonnale olulist mõju, kuna see on ajutine.

Ehitustöödega, näiteks jõesäangi süvendamise või kivide/puutüvede paigaldamise käigus, kaasneb heljumi teke. Tööde käigus heljumi allavoolu kandumise vähendamiseks teostatakse ehitustööd suvisel veevaesel perioodil. Ajutiselt võib tõusta töötsooni vees heljumi sisalduse tõus, mis peale tööde lõppu normaliseerub.

1.6. Tekkivatest jäätmetest ning nende käitlemisest

Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole Ahtama jõe kavandatud tööde piirkonnas toimunud olulisi reostusi. Tulenevalt eeltoodust võib järeldada, et pinnase saastetunnused pole olulised või puuduvad. Seega ei näe Keskkonnaamet ette, pinnasest vabaneda võivate reoainetega seotud probleeme, seega on pinnas looduslik ja sobiv paigutamiseks kinnistule.

Väljakaevatud suuremad kivid asetatakse parendatavasse jõelõiku tagasi. Veekogust eemaldatav materjal planeeritakse kallastele või viiakse maaomaniku poolt näidatud asukohta. Sellest lähtuvalt ei käsitleta seda jäätmetena. Tegevuse käigus tekib vähesel määral olmejäätmeid, mille kogumiseks paigaldatakse konteiner.

1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkusest, sealhulgas heite suurusest

Kavandatud tegevusega ei kaasne otseselt avariilukordi. Võimalikud avariilukorrad on seotud ehitusmehhanismide veeläheduses töötamisega. Kõige

suuremaks riskiteguriks on masinate tööga kaasneda võiv pinnase või vee reostus. Kui ei kasutata töökorras masinaid ning ei pöörata piisavalt tähelepanu võimalikule tehnikast lähtuval reostusele, võib vette või pinnasesse sattuda naftasaaduseid. Avariide vältimiseks tuleb pidevalt jälgida masinate tehnilist korrasolekut. Vältida tuleb kütte ja määrdeainete sattumist maapinnale ja vette. Esineb võimalus, et objektil töötaval seadmel võib ilmnedagi tehniline rike, mille käigus võib õli või kütus sattuda pinnasesse või vette. Sel juhul tuleb tööd koheselt peatada ning reostus likvideerida.

1.8. Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või kataastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või kataastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või kataastroofide ohtu ei ole.

2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

Kavandatav tegevus toimub Rapla maakonnas Rapla vallas Nõmmküla, Metsküla ja Loe külades ja Märjamaa vallas Mõisamaa külas Ahtama jõe süvendamiseks ja tahke aine paigutamiseks veekogusse. Tööde eesmärk on Ahtama jõe kudealade parandamine ja jõesängi mitmekesistamine.

2.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Parandatav jõelõik jääb valdavalt 100% maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksustele, välja arvatud kahes kohas, kus jõelõik piirneb elamumaaga. Lähim eluhoone paikneb Suuremäe kinnistul (katastritunnus 65401:004:0009) ning eluhoone jääb jõelõigust ca 25 m kaugusele lõunasse. Teisel elamumaa sihtotstarbega kinnistul (Sauna, katastritunnus 65401:004:0029) paikneb ehitisregistri andmetel suvila, aiamaja, mis jääb jõelõigust ca 35 m kaugusele lõunasse.

Jõesängile on võimalik juurde pääseda mööda kruuskattega põllu- ja metsateid.

Kudealade rajamisega ning süvendustöödega ei kaasne muutusi maakasutuses.

2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Kudepadjandite rajamisel kasutatakse sõelutud looduslikku kruusa, mis pärineb karjäärist.

Projektiga nähakse ette kudepadjandite rajamiseks veekogu süvendamist mahus 140 m³ ning veekoguse paigutatakse tagasi (veerised, kivid ning puutüved) kokku ca 228 m³ tahkeid aineid. Veekogu ei paisutata ega vett ei juhita mujale.

Kavandatav tegevus paikneb järgmistel põhjaveekogumitel alates maapinnale lähimast:

- Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogum (11§2019) – koguseline seisund hea, keemiline seisund halb.
- Ordoviitsiumi–Kambriumi põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonda (04§2019) – koguseline seisund hea, keemiline seisund hea.

- Kambriumi-Vendi põhjaveekogum (03§2019) – koguseline seisund hea, keemiline seisund hea.

Lähim keskkonnaregistrisse kantud puurkaev (PRK0021839) jääb Ihoma (katastritunnus 65401:003:0520) maaüksusele ning jääb parandatavast jõelõigust ca 570 m kaugusele kirdesse.

Ülevaateseire käigus on Ahtama jõge seiratud 2019. ja 2013. aastal. Seiretulemuste alusel on veekogumi ökoloogiline seisund hinnatud mõlemal korral kesiseks.

2022.a viidi jõgede eeluuringud elupaikade parandamiseks, mille käigus viidi ka läbi Ahtama jõel lõhelaste elu- ja sigimispaiade inventuur⁴. Lõhelaste sigimis- ja noorjärakude kasvualade pindalaks Ahtama jões hinnati kokku 0,48 ha ning taastootmise potentsiaaliks ca 430 samasuvist forelli aastas. Forelli sigimistingimuste parandamist soovitati kahes jõelõigust:

- 1) alamjooksul põllutruubist 40 m ulatuses allavoolu (72,26...72,30 km merest) – vajalik lisada jõesängi kive ja kudesubstraati;
- 2) Klibune ritraalne lõik Lipa – Möisamaa tee sillast allavoolu (77,45...77,50 km merest) – vajalik parandada jõelõigu elupaigalist kvaliteeti kivide lisamise teel.

Inventuuri soovitusel on aluseks käesoleva Ahtama jõe elupaigalise parandamise töödele. Projekteerimise käigus lisati RMK poolt parandatavate jõelõikude hulka veel kolmas jõelõik, kus kavatsetakse parandada nii forelli elupaikade kvaliteeti kui luua ka uusi sigimispaiaku.

2.3. Keskkonna vastupanuvõimest märgaladel, jõeäärsete aladel, jõesuudmetel, randadel ja kallastel, merekeskkonnas, pinnavormidel, maastikel, metsadel, Natura 2000 võrgustiku aladel, kaitstavate loodusobjektidel, aladel, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega aladel ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alad

Kudealade parendamise lõik asub Ahtama jões, mille valgala pindala on 62,6 km² ning koos lisaharudega on selle pikkuseks 15,7 km. Kavandatav tegevus toimub jõe suudmest kuni 5,5 km ülesvoolu oleval jõelõigul.

Ahtama jõgi on avalikult kasutatav looduslik veekogu. Ahtama jõgi kuulub Lääne-Eesti vesikonna Pärnu alamvesikonda.

Ahtama jõel kehtib looduskaitseaduse järgi kalda piiranguvöönd 100 meetrit. Kalda kaitse eesmärk on rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine. Ranna ja kalda ehituskeeluvöönd on Ahtama jõel 50 m. Ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine üldjuhul keelatud. Ehituskeeld ei laiene kalda kindlustusrajatistele.

Ahtama jõgi (Raikküla–Päärdu maanteest suubumiseni Vigala jõkke) kuulub lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse¹⁴ ning seal

⁴ Jõgede eeluuringud elupaikade parandamiseks. Osa 1. Kasari jõestiku ihtüoloogilised uuringud. IB Urmas Nugin töö nr 22015 – osa 1. 2023. 157 lk.

kehtivad looduskaitseseaduse § 51 piirangud. Jõelõik, kus kavandatakse kalade elu- ja sigimispaikade parandamist, asub kaitstavas jõeosas.

LKS § 51. Koelmuala kaitse

(1) Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaigana kinnitatud veekogul või selle lõigul on keelatud olemasolevate paisude rekonstrueerimine ulatuses, mis tõstab veetaset, uute paisude rajamine ning veekogu loodusliku sängi ja veerežiimi muutmine.

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud veekogul või selle lõigul on loodusliku sängi, veerežiimi ning veetaseme muutmine paisude rekonstrueerimisel lubatud üksnes juhul, kui sellega parandatakse kalade kudemisvõimalusi.

(2) Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Kavandatav tegevus Ahtama jõel on lubatud, kuna tegevuse käigus parandatakse kalade kudemisvõimalusi ja ühtlasi aitab see kaasa Ahtama vooluveekogumi seisundi hea seisundi saavutamisele.

Ahtama jõgi (MPS 5111150020000/001) kuulub riigi poolt korras hoitavate ühiseesvoolude hulka. Ahtama jõe parandatav lõik piirneb järgnevate maaparandusehitistega: Ülejõe4 (MPS 5111040011460), Ülejõe5 (MPS 5111150020120), Metsküla1 (MPS 5111150020140), Lepiku6 (MPS 5111150020090), Lepiku5 (MPS 5111150020100).

Kavandatav tegevus paikneb valdavalt metsalise või puittaimestikuse ala lähistel. Mõningal määral leidub jõelõigu lähistel ka haritavat põllumaad.

EMÜ katsepüükide andmetel on Ahtama jões registreeritud järgmise seitsme kalaliigi esinemine: ojasilm, forell, särg, lepamaim, luts, luukarits ja võldas. Tõenäoliselt tõuseb Vigala jõest Ahtama jõe alamjooksule ka üksikuid hauged ning jõe suudme-eelses lõigus võib esineda trullingut. Juhul kui avatakse kalade rändetee Vigala jõel oleva Tamme paisu juures, siis saavad Ahtama jões olevatele sigimisaladele merest tõusta ka jõesilm ning meriforell. Kaitsealuseks kalaliigiks Ahtama jões on võldas (III kaitsekategooria).

Kavandatavast tegevusest lõuna suunda jääb Salavalge-Tõrasoo loodusala (RAH0000538). Parentatava jõelõigu (Lõik 2) ehitustööd jäävad loodusala piirist ca 25 m kaugusele ning antud tegevuse ja loodusala vahele jääb olemasolev Lipa-Mõisamaa tee (tee nr: 20166). Loodusala üheks kaitse-eesmärgiks on elupaigatüüp siirdesood ja rabametsad (91D0*), mis jääb kavandatavast tegevusest (ca 220 m) kaugusele edelasse Elupaiga viimane inventuur on tehtud 2020. aastal (Salavalge-Tõrasoo elupaikade inventuur). Elupaiga seisundi kohta on toodud järgmist: esinduslikkus – B (hea), struktuuri säilimine – II (hästi säilinud struktuur), funktsiooni säilimine – II (hea), üldine hinnang A (väga kõrge väärtus). Kuna kavandatava tegevuse ning loodusala vahele jääb olemasolev sõidutee, looduslal ei kaitsta vee-elupaiku ja kavandatav tegevus jääb allavoolu, puudub kavandataval tegevusel mõju Natura alale.

Salavalge-Tõrasoo loodusalaga kattub Tõrasoo looduskaitseala (KLO1000248). Tõrasoo looduskaitseala kaitse-eesmärk on:

- poollooduslike koosluste, metsakoosluste, soode ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitseks;
- EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liigi, mis on ühtlasi ka II kategooria kaitsealune liik, kaitseks;
- EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – loode (alvarite) (6280*)², sinihelmikakoosluste (6410), rabade (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimeliste rabade (7120), siirde- ja õõtsiksoode (7140), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soolehtmetsade (9080) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitseks;
- EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liigi, mis on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik, ning II lisas nimetatud eesti soojumika (*Saussurea alpina ssp. esthonica*), mis on ühtlasi III kategooria kaitsealune liik, elupaikade kaitseks.

Kuna Tõrasoo looduskaitseala kattub eelnevalt nimetatud Salavalge-Tõrasoo loodusalaga, kus täheldati, et mõju loodusalale puudub, siis saab öelda, et mõju puudub ka Tõrasoo looduskaitsealale.

Parandatava jõelõigu lõuna ja ida küljel asub II kaitsekategooria linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) elupaik (KLO9134348). Metsis kuulub Eesti kaitstavate liikide II kaitsekategooriasse ja on määratud Euroopa Nõukogu linnudirektiivi I lisa liikide hulka. Eesti punase nimestiku järgi on liik ohualtis seisus, elupaigad on suures ulatuses killustumas kuivendusest tingitud elupaiga muutuste ja raietest tingitud sobiva elupaiga kao tõttu.

Maves OÜ pool on 2025. aastal koostatud Kasari jõestiku jõgede füüsilise kvaliteedi parandamise projekteerimine. OSA 2P. Ahtama jõe kudealade parandamise tööprojekti keskkonnamõju eelhindamine (veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotluse lisa 2, edaspidi *Maves OÜ eelhindang*). Maves OÜ eelhindangu punktis 5 on antud eelhindangu järeldustes märgitud meede, et ettevaatusprintsipi lähtuvalt tuleb müra mõju välistamiseks teha mürarikkad tööd metsise elupaiga piirkonnas kas väljaspool metsise pesitsusaega või pesitsuse ajal päevasel ajal (märtsi algusest kuni mai keskpaigani kell 10-17 ning mai keskpaigast kuni juuli keskpaigani kell 9-19).

Ahtama jões on kaitsealustest liikidest teada III kaitsekategooria kalaliigi võldase (*Cottus gobio*) esinemine.

Parandatavast jõelõigust kagu suunas leidub EELIS andmetel III kategooria kaitsealune taimeliik - kahelehtine käoheel (*Platanthera bifolia*, KLO9300389).

Kavandatava tegevuse lähedusse jääb pärandkultuuriobjekt 16 „Laane heinamaade tee“ (registreerimisnumber 654:MET:001). Märkustena on toodud: Teed kasutasid Lipa ja

Keo küla elanikud heinal käimiseks ja heinte veoks. Tee on enamikus ka praegu kasutatav. Objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud 50-90%.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud.

Kinnistu asub hajaasustuse alal. Kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alasid kinnistul ei ole.

2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Kavandataval tegevusel (süvendamine ja tahke aine paigutamine veekogusse) puudub otsene mõju inimese tervisele ja heaolule.

3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

3.1. Mõju suurus

Valguse, soojust, kiirgust ja lõhna reostust süvendamisega ja tahkete ainete veekogusse paigaldamisega ümbruskonnale eeldatavalt ei kaasne. Tegevusega ei kaasne saasteainete heidet välisõhku, mis põhjustaks pöördumatuid muutusi antud piirkonnas. Tööde perioodil kaasneb ajutine müra. Kavandatavat tegevust saab käsitleda kui tavapärase ehitustegevust. Ehitusest ja materjali veost tingitud müra ja vibratsioon jäävad tavapärasele ehitusega kaasnevale tasemele.

Tahkete ainete paigaldamisega ja süvendustöödega kaasneb lokaalne mõju Ahtama jõe, kuna tekkiva heljumi levimise ja mõju minimaliseerimiseks tuleb veekeskkonnas töid teostada madalveeperioodil.

Tööd on teostatavad lühikese perioodi jooksul (üks nädal), mistõttu on tegevuse mõju kokkuvõttes lühiajaline. Arvestades tööde mahtu, ning lühiajalist mõju, puudub vajadus seire teostamiseks.

3.2. Mõju ulatus

Tegevuse mõju ulatus on lokaalne, kuna Ahtama jõkke paigaldatavate tahkete ainete kogus on väikene (ca 228 m³) ja süvendusmaht on väikene (ca 140 m³).

Maves OÜ eelhindangus on antud seisukoht, et arvestades sellega, et töö teostatakse madalvee perioodil ja kiiresti, võib alla kanduva sette maht olla mõni protsent kaevemahust. Ehk ligikaudu $140 \text{ m}^3 \times 2\% = 2,8 \text{ m}^3$. Projektialal suubub Ahtama jõkke Loopealse kraav (EELIS kood VEE1110407), mis aitab ehitustegevuse käigus tekkiva heljumi kontsentratsiooni vähendada. Vee heljumisisalduse suurenemine on ajutine ning piirdub ehitusperioodiga. Tõenäoliselt piirdub märgatav mõju kuni üks kilomeeter allavoolu.

Ehitustegevusega kaasneb ajutine häiring veekeskkonnale. Et vette paisatakse ka peenemaid osakesi, mis jäävad kauem veesambasse hõljuma, siis ei teostata töid kalade kudemisperioodil.

Kalastiku jm jõeelustiku seisukohalt on kavandatud tegevustel järgmised pikaajalised positiivsed mõjud (Maves OÜ eelhindang, punkt 4.2, lk 21):

- suureneb elupaikade mitmekesisus ning seeläbi ka vee-elustiku liigirikkus;

- forelli taastootmispotentsiaal jões suureneb hinnanguliselt vähemalt kahekordseks;
- lisaks forellile paranevad ka teiste ritraalsetes lõikudes sigivate ja elunevate kalaliikide (ojasilm, lepamaim, luts, võldas) ning veeselgrootute sigimis- ja elutingimused ning suureneb nende arvukus Ahtama jões.

3.3. Mõju ilmnemise tõenäosus

Süvendustööde käigus ega ka tahkete ainete paigutamisega jõkke Ahtama jõe veekvaliteedile olulist mõju ei kaasne, kuna töid teostatakse madalvee perioodil, et vähendada sette ja heljumi koormust.

Vee lühiajaline settekoormuse ja heljumisisalduse suurenemine on vooluveekogudes suurvee aegadel tavapärane nähtus, sellega on vee-elustik kohanenud ning suudab seda taluda. Oht, et settekoormuse suurenemine ja heljumisisalduse tõus häirivad forelli sigimist puudub, sest tööd viiakse läbi suvisel madalvee perioodil (forelli sigimine toimub oktoobris-novembris ning mari kudepesades areneb kuni kevadise suurveeni aprillis) (Maves OÜ eelhindang, punkt 4.2, lk 21).

Mõju kalastikule on ebaoluline, kui töid vees ei teostata kalade kudemise ajal.

3.4. Mõju tugevus, kestus, sagedus ja pöördumus

Kavandatava tegevuse mõju on tulenevalt tegevuse iseloomust ja ulatusest lokaalne. Tööd on teostatavad lühikese ajaperioodi jooksul, mistõttu on tööde mõju kokkuvõttes ühekordne ja lühiajaline.

3.5. Kavandatava tegevuse mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Kavandatav tegevus ei asu Natura 200 võrgustiku alal, kuid lõuna suunda jääb Salavalge-Tõrasoo loodusala (RAH0000538). Parendatava jõelõigu (Lõik 2) ehitustööd jäävad loodusala piirist ca 25 m kaugusele ning antud tegevuse ja loodusala vahele jääb olemasolev Lipa-Mõisamaa tee (tee nr: 20166).

Kuna kavandatava tegevuse ning loodusala vahele jääb olemasolev sõidutee, looduslal ei kaitsta vee-elupaiku ja kavandtav tegevus jääb allavoolu, puudub kavandataval tegevusel mõju Natura alale.

3.6. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Töödega kaasnev keskkonnamõju on ajutine ning ei too endaga kaasa olulisi muutusi. Tahkete ainete paigaldamine veekogusse ja süvendustööd jões ei oma negatiivset kumulatiivset ega piiriülest keskkonnamõju. Taotluse menetlemise ajal ei ole teada, et mõjualas planeeritakse teisi samalaadseid töid Ahtama jões.

3.7. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused.

Kui töid viiakse läbi nõuetekohaselt, ei ole ebasoodsat mõju ette näha. Arvestades, et süvendustööde ja vette paigaldatavate tahkete mahud on väikesed, tööd ühekordsed ja lühiajalised, jälgitakse keskkonnakaitselisi nõudeid ja taotluses välja toodud ehitistehnilisi võtteid ning veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringuga määratud

kõrvaltingimusi, ei ole ette näha ka koosmõju teiste Ahtama jõge mõjutavate tegevustega.

Töid veekogus ei tohi teostada kalade aktiivsel kude- ja rändeajal: 15.märtsist 31. maini. Soovituslik on vooluveekogudes vältida veesiseseid töid ka 15.septembrist 31.detsembrini.

4. Eelhinnangu järeldus

Keskkonnaamet leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

1. Veekeskkonnariskiga tegevuse läbiviimine registreeringus toodud alal ja mahus ei avalda Ahtama jõe seisundile olulist mõju. Süvendustööd ja tahkete ainete paigaldamine veekogusse on ühekordne tegevus, mis toimub piiratud alal ja ei muuda Ahtama jõe seisundit, kui töid teostatakse madalveeperioodil ja väljaspool kalade kudeaega. Ahtama jõgi ei ole Natura 2000 võrgustiku ala.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ega vibratsiooni osas. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandataval tegevusel puudub piiriülene mõju.
4. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale.
5. Keskkonnanõudeid järgides ja tehniliselt korrasolevaid masinaid kasutades on avarii-olukordade ja suurõnnetuste esinemine vähetõenäoline.

KeHJS § 11 lg 8¹ kohaselt peab KMH algatamata jätmise otsus muu hulgas sisaldama asjakohaseid KeHJS § 6¹ lg 1 p 6 alusel esitatud kavandatava tegevuse erisusi või keskkonnameetmeid muidu ilmned võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks. Määruse nr 31 § 5 lg 2 järgi, kui eelhinnangu järelduseks on kavandatava tegevuse KMH algatamata jätmine, esitatakse eelhinnangus põhjendatud juhul ettepanekud vajalikeks keskkonnameetmeteks.

Lähtudes käesoleva eelhinnangu tulemustest ning KeHJS § 6¹ lõike 1 punkti 6 kohasest teabest puudub vajadus kavandatava tegevuse erisuste või keskkonnameetmete järele muidu ilmned võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks.

IV. MENETLUSOSALISTE ÄRAKUULAMINE

KeHJS § 11 lg 2² alusel saatis Keskkonnaamet 13.11.2025 kirjaga nr DM-134217-3 keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõu koos eelhinnangu ja veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu eelnõuga registreeringu taotlejale ja Rapla ja Märjamaa Vallavalitsustele seisukoha küsimiseks. Ettepanekuid ja märkuseid eelnõudele ei esitatud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Emma Krikova

juhtivspetsialist
veeosakond

Margit Karu
spetsialist
veeosakond